

pussa kyynel vierä kalvannutta poskea myöten...

Suurella salissa oli syntynyt kuolemanhiljaisuus — eikä kukaan enää muistanut, minkä sopimattoman teon tyttö oli tehnyt; kaikki kiittivät häntä imartelevin sanoin. Mutta hän meni heti erääseen kulmaukseen puolittain kukkien taakse ja istuutui toisen samannäköisen tytön viereen.

Marcus meni heti Antoniuksen luokse ja sai tietää, että nämä olivat erään rikkaan kenraalin ainoat tyttäret. Vanhempi, joka ääken soitti, oli hiljattain karkoitettu kotiaan valankumouksellisten mielipiteittänsä tähden — ja nyt antoi soittotunteja. Antonius lupasi esittää tytöt hänelle.

Nyt vasta Marcus oli huomannut, miten tavattoman yhdennäköisiä nämä sisarukset olivat: samat kasvopiirteet, sama tukka ja mustat silmät hiukan surullisine katseineen... Ainoa ero oli siinä, että nuoremman, 18-vuotiaan Julian kasvoissa oli vielä nuoruuden verevyttä ja pyöreyttä — kun taas Aurelian hiukan laihuneet kasvot näyttivät miltei läpikuultavilta ja katseesta näkyi, että hän oli jo ehtinyt paljon kärsiä. Ja tuota surullista katsetta ei Marcus senjälkeen voinut unohtaa.

Marcus heräsi muistoissaan aivan kuin olisi saanut tuskallisen veitsenpiston rintansaans...

Aureliahan oli pari kertaa puhunut samoista asioista kuin Antonius tänään! Ja hän oli kuunnellut miltei puolella korvalla, kohteliaasti myöntänyt kaikki todeksi — kaiken aikaa ihailien hänen kauneuttaan, huomauttamatta hänen sielunsa kauneinta puolta. Hän oli siis menetellyt tyhjän löppöluutnantin tavoin, huokaillut itseksensä, uskaltamatta edes tunnustaa rakkauttaan — hän, työmiehen poika!

— Mutta nyt sen täytyy loppua! — huudahti hän ääneen. Sitten puki takin ylleen ja syöksyi ulos.

Hän otti ensimmäisen vastaan tulevan auton, ilmoitti osoitteen ja käski ajaa nopeasti vauhtia.

Hän katsahti kelloonsa, se lähenei jo kahdeksaa. Mutta hän ei olisi kääntynyt, vaikka kello olisi ollut kaksi toista!

Marcuksen posket hehkuivat, hänen kasvoissaan kuvastui kiihtymys, kun hän soitti Aurelian ovikelloa ja astui nopeasti sisään.

Aurelia kalpeni ja sopersi pelästyneenä:

— Onko... onko teille tapahtunut jokin onnettomuus...?

— Ei, ei mitään tapaturmaa... tai sellaista... — änkytti Marcus; sitten katsahti hän, tytön silmiin ja sanoi rohkeammin:

— Minun täytyi tulla pyytämään teiltä anteeksi... kaikkea... En ole ymmärtänyt teitä... olen ollut tyhmä ja epärehellinen...

— Epärehellinen? — keskeytti tyttö hymyillen; hän oli kokonaan toinutun pelästyksestään, eikä hän näyttänyt oikein uskovansa Marcuksen epärehellisyys.

— Niin, minun täytyy se tunnustaa...

— Mutta tulkaa nyt toki istumaan! — huudahti tyttö ja lisäsi miltei äidillisen lempeästi:

— Ja sitten pyydän, että kerrotte, mihin perustatte nuo omituiset väitteenne. Mutta kertokaa ihan kaikki, jos teillä vain on aikaa, sillä minulla on aikaa vaikka kuinka paljon — teitä varten!

Marcus kertoi viime viikkojen ankarasta työstä, miten hän toisinaan

oli yöt päivät tehtaalla valvomassa keksimänsä koneen valmistusta; kertoi tänään kokemansa tunnelmat alusta loppuun. Ja mitä pitimmälle hänen kertomuksensa edistyi, sitä enemmän kirkastuivat hänen kuuljattarensa kasvat. Mutta Marcus sen sijaan tunsi masentuvansa ja hän katseli lattiaan, lopettaessaan seuraavin sanoin:

— Kun monen vuoden aikana olen ponnistanut kaiken voimani, keksiäkseni mahdollisimman tehokkaan murhakoneen — niin ymmärrätte kai, miten häpeän itseäni...

— Te ette saa sanoa noin! — huudahti tyttö miltei ankarasti. — Teidät on kasvatettu siihen työhön, se on teidän ammattinne — ettehan te nyt voi jättää työtänne... tulevaisuuttanne...

— Voi, te ette ymmärrä minua — mutisi Marcus katsomatta Aurelia silmiin. — Jospa vain tietäisitte, minkälainen elämäni on, niin ymmärtäisitte, miten väärin olen tehnyt...

Tytön kasvoilla kuvastui ensin epämielinen kärsimättömyys, mutta sitten hän äkkiä huudahti vikkakaasti:

— No niin! Kertokaa siis minulle minkälainen teidän elämäne on ollut — ihan lapsuudesta alkaen!

— En minä aivan sitä tarkoittanut... mutisi Marcus neuvottoman näköisenä.

— Mutta tietysti te kerrotte, kun kerran ilmoittitte, että sitten ymmärtäisitte totuuden... Vai ettekö voi luottaa minuun sen vertaa, että uskaltaisitte kertoa?

— Oi älkää sanoko niin! — änkytti Marcus, muuttuen tulipunaiseksi kasvoiltaan.

— Ja sitten hän lyhyesti kertoi ilottomasta lapsuudestaan, miten äiti oli aina sairas ja pikkusiskot kuolivat kaikki pieninä. Kymmenvuotiaasta täytyi hänenkin käydä isän kanssa kivääritehtaalla työssä, sillä äidin sairauden tähden oli aina puutetta. Hän oli niin vaipunut muistoihinsa että puhui kuin itseksensä:

— Muistan vielä senkin miten toisinaan, kun oli kovin paljon lokaa tai lunta, isä kantoi minut selässään tehtaalle... Isä piti minusta paljon, ja kun huomattiin, että minulla oli hiukan lahjoja, tahtoi hän saada minut kouluun...

— Olitteko iloinen sinne päästesänne?

— No enpä tiedä — se oli yhtämittaista taistelua puutetta vastaan! kun isä joutui työttömäksi, menin minä työhön — ja kun hän sai työtä, luin yöt päivät ja pääsin vielä toisten ohikin, ja niin lopulta tulin sotaakatemiaan...

— Entäs sitten...? — kysyi tyttö mielenliikutuksesta vapisevalla äänellä, ja hänen silmänsä olivat kosteat.

— Samanlaista sielläkin, välillä täytyi keskeyttää luvut ja ruveta työhön, kun isä joutui työttömäksi; kerran hän loukkasi itsensä tapaturmaisesti ja sairasti puoli vuotta. Sitten tuli maailmansota, tarjouduin sinne isän puolesta, mutta minäkin olin sillä kerralla sairas — enkä kelvannut. Äiti oli myöskin sairas siihen aikaan. Isän täytyi mennä, ja hän palasi vasta sodan loputtua toinen käsi ja jalka poikki.

— Kauheata! — mutisi Aurelia hiljaa.

Marcus vetäsi syvään henkeään kuin olisi hänen kurkussaan ollut jotain tukehtuttavaa ja kuiskasi käheästi:

— Ja kadulla isä sitten ammuttiin... hiukan jälkeensä...

Aurelia peitti käsillään kasvonsa. Vallitsi pitkä painostava äänettömyys. Marcus ei uskaltanut kohottaa katsettaan peläten näkevänsä halveksimista tytön kasvoilla.

Mutta jos hän olisi kohottanut päänsä, olisi hän tytön katseessa nähnyt vain hellyyttä, rakkautta...

Aurelian teki mieli polvistua tuon miehen eteen ja suudella noita päähän nojaavia käsiä — jotka olivat niin paljon työtä tehneet...

— Ymmärrättekö nyt, että minun täytyi hävetä? — kuului Marcuksen tuskallinen kysymys. Minä olen tällainen, ja te teette toista työtä, — minä arvaan sen...

— Minä voin tehdä niin kovin vähän... puhui Aurelia vapisevin äänin. — Enkä minä muuta voi ymmärtää, kuin että te olette paljon kärsineet... Ja nyt koettatte tehdä itsenne syyllisiksi johonkin — ettekö onnistu! Mitä teidän siis olisi pitänyt tehdä?

— Kostaa! — iäi Marcus peite-tyllä vihalla.

— Hyvä! — kuiskasi tyttö katsoen häntä läpitunkevasti. — Kenelle teidän pitäisi kostaa?

— En tuota... minä... — mutisi Marcus.

— Kun se selviytyy teille, niin ehkä teillä silloin on tilaisuuskin siihen! Nuo salaperäiset sanat saivat Marcuksen hämilleen, hän änkytti hiljaa: — Mutta lentokone... se minua...

— Tiesikö Antonius teidän keksinnöstänne? — kysyi tyttö kiihkeästi keskeyttäen.

— Tiesi... hän auttoikin minua jonkunverran...

— Jos hän kerran sen tietää — niin silloin ei ole tapahtunut edes pienintä erehdystä! Kaikki on hyvin.

Tuo salaperäinen varmuus tarttui Marcukseenkin, ja tytön omituinen, loistava katse vaikutti häneen kuin väkevä viini... Hän nousi seisolleen, ja hänen äänensä kuului kiihkeältä kuiskahdukselta:

— Ehkä se onkin niin! Ja... te annatte siis minulle anteeksi...?

Tyttö katsahti Marcuksen silmiin, hänen miltei läpikuultavat poskensa alkoivat hohtaa kuin sisäisestä tullesta, ja vieno ääni kuiskasi hellästi ja tulisesti:

— Teille minä antaisinkin anteeksi... vaikka olisitte syyllinenkin — vaikka rikokseen...

Kun Marcus taritui tytön pieniin vapiseviin käsiin, näki loistavat mustat silmät, alkoi hänen sydämensä lyödä aivan kuin rinnassa olisi vasaralla jyskyttänyt; hän tunsi ensi kerran varmuuden: Aurelia rakasti häntä! Se antoi hänelle hurjan voiman...

Tuo voima kuvastui hänen jänteissä, kalvenneissa kasvoissaankin — ja se hurmasi ja huumasi Aurelian ennen tuntemattomalla tavalla. Hän unohti kaikki tavat, kaikki opetetut sopivaisuuskäsitteet: hän näki vain edessään rakastamansa miehen ja kuiskasi hiljaa, värähtäen:

— Minä tahtoisin kuolla sinun kanssasi...

Marcus puristi hänet rajusti rintaansa vastaan, kuiskaten omituisen liikutuksen vallassa:

— Ei Aurelia — me elämme yhdessä!

Marcus ei ollut koskaan ennen rakastanut — eikä vielä puhunut sanaakaan rakkaudestaan Aurelialle. Mutta eivät he nytkään puhuneet tai kysyneet mitään — he tiesivät kysy-

mättäkin sen mikä täytti heidän sydämensä sanomattomalla onnella.

Pitkän äänettömyyden jälkeen sanoi Marcus kuin uneksien:

— Tämä on kummallinen päivä... Tuntuu siltä kuin olisin herännyt pitkästä unesta...

Kun Marcus tuli kadulle, oli hän kuin juopunut. Hetkisen tuntui siltä kuin olisi hän valvonut kokonaisen viikon, kokiä tällöin lukemattomia tunnelmia. Sitten taas tuntui kaikki unelta — koko maailman oli muuttanut toisenlaiseksi, hän itse oli muuttunut. Ja Aurelia rakasti häntä...

Tämä onni on liiallista — voiko se lainkaan jatkuva...

Silloin hän taas muisti keksintönsä ja Antoniuksen...

— Niin, minä en voi kuitenkaan nukkua — ajatteli Marcus itseksensä. Ja hän lähti suoraan kokeiluverstaaseensa — vaikka olikin melkein puoliyö.

Kun hän seuraavana aamuna palasi takaisin asuntoonsa, hehkuivat hänen silmänsä kuin kuumeesta. Hän hymyili kummallisesti, mutisten ääneen: — Vielä pari yötä kokeilen — niin sitten...

Kun hän oli riisunut vaatteensa ja laskeutunut pehmeälle vuoteelle, raukasi häntä suoloisesti ja hänen silmänsä painuivat umpeen. Sitten hän muisti Aurelian ja hymyili onnellisena. Huomenlillalla oli määrä mennä hänen luokseen... Miten ihanaa onkaan taas tavata häntä...

— Ehkä onnistun jo ensi yönä, — ajatteli hän hiuka sekavasti. — Silloin menen heti aamulla hänen luokseen... ja sitten...

Marcus oli kuulevina jotain suhinaa — aivan kuin lehtipuiden suhinaa vienoissa tuuleissa. Ja sitten sekun taukosi...

(Jatk.)

Elämä ja "oikeus elää"

Jokainen haluaa elää, jokaisella on oikeus elää. Sivistynyt maailma tunnustaa tämän. Mutta tämä sama sivistynyt maailma — kapitalismi — kieltää sen myöskin.

Yhteiskunta on perustettu väärrälle pohjalle. Sen perusajatuksena on: "Ota niin paljon kuin voit", sen sijaan kuin sen pitäisi olla: "Palvele — elä ketään herraa eläkö mitään luokkaa — vaan kaikkia."

Ei kukaan ole tarpeeksi hyvä tai sauri ollakseen kenenkään toisen heraa, eikä kukaan ole niin huono tai pieni, että hänen tulisi olla kenenkään toisen orja — mutta nykyinen yhteiskunta pakoittaa toiset herroiksi, toiset orjiksi.

Yhteiskunta jakautuu hallitsevaan ja palvelemaan luokkaan.

Hallitsevalla luokalla on kaikki — palvelevalla orjaluokalla ei ole mitään, ei mitään muuta kuin köyhyyttä, kurjuutta ja häntä.

Tämä ei ole seuraus kenenkään pahudesta — se on seuraus suuresta erehdyksestä.

Korjattaa tämä erehdys.

Järjestäkää yhteiskuntaa niin, että se hyödyttää jokaista yhtä suurella määrällä. Poistakaa etuoikeudet, ja asettakaa koko ihmiskunta työskentelemään yhdessä yhteiseksi hyväksi — ja köyhyys, kurjuus ja häntä katoavat.

Uudista tilauksesi ajoissa, ettei keskeytystä lehden lähettämisessä tapahdu.